

Rapportage stand van zaken Aanpak Ring Zuid T3-2020

Voor Provinciale Staten Groningen

Introductie

Dit is de Rapportage Aanpak Ring Zuid voor Provinciale Staten van de provincie Groningen. Deze beschrijft in kort bestek de inhoudelijke en financiële stand van zaken van het project Aanpak Ring Zuid. Deze rapportage verschijnt drie keer per jaar, op basis van de Trimester-rapportages die de projectorganisatie Aanpak Ring Zuid voor de interne projectverantwoording opstelt.

Deze rapportage bestaat uit de volgende onderdelen:

- A. Stand van zaken werkzaamheden
- B. Financiën
- C. Communicatie met omgeving
- D. Overige aandachtspunten

Uitgebreidere overzichten en toelichtingen staan in de bijlagen.

Eerdere versies

- 13 november 2018 - PS Rapportage T2 2018
- 12 februari 2019 - PS Rapportage T3 2018
- 21 april 2019, PS Rapportage T1 2019
- 24 september 2019, PS Rapportage T2 2019
- 31 december 2019, PS Rapportage T3 2019
- 30 april 2020, PS Rapportage T1 2020
- 29 september 2020, PS Rapportage T2 2020

A. Stand van zaken werkzaamheden september- 31 december 2020

De ontwikkelingen tot september 2020 zijn beschreven in de vorige PS Rapportages.

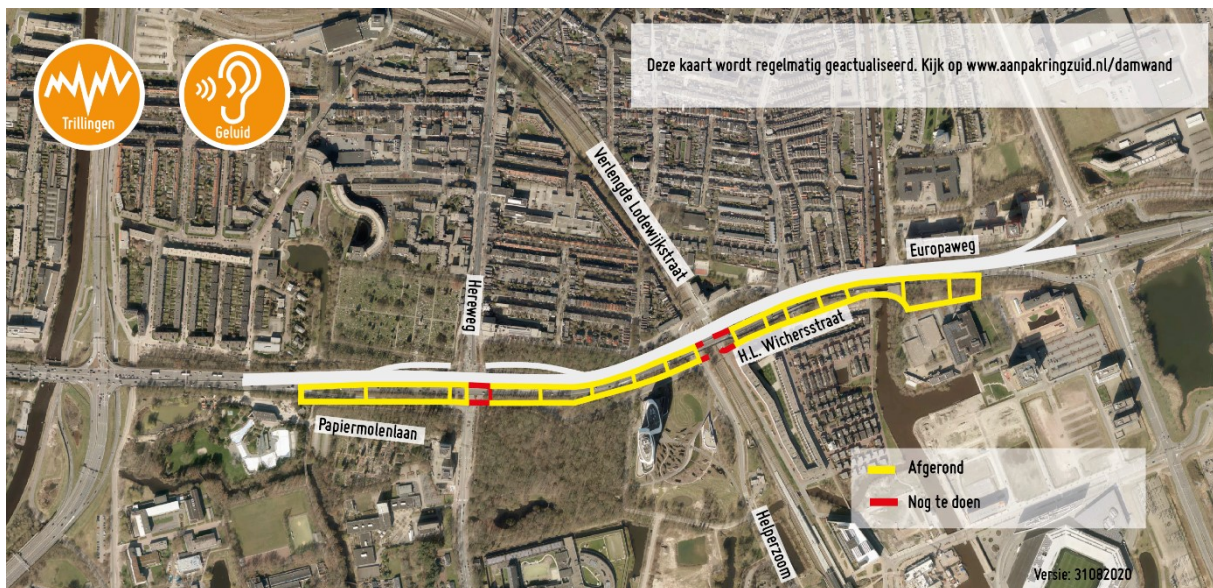
De bijlage geeft een overzicht van de werkzaamheden die sinds de gunning zijn uitgevoerd en van de correspondentie aan uw staten.

Actualiteit werkzaamheden sinds de vorige PS Rapportage

In de periode waar deze rapportage betrekking op heeft, is nog geen overeenstemming bereikt over de Vaststellingsovereenkomst. Doordat de onderhandelingen stroef verliepen was dit ook merkbaar in de samenwerking op de werkvloer. Enerzijds omdat in afwachting van de overeenkomst voorstellen tot wijziging wel inhoudelijk doorlopen werden, maar niet meer getekend werden. Anderzijds doordat de opdrachtnemer in het najaar de niet-kritische werkzaamheden heeft getemporeerd. Dit heeft geen gevolgen gehad voor de eindmijlpalen.

Ook corona heeft invloed, op de samenwerking binnen het project, op de communicatie met de omgeving en op de voortgang van het werk. CHP is hierin oplossingsgericht en tracht de mijlpalen te blijven halen. De totale impact van corona op de aspecten geld, tijd en kwaliteit zijn nog steeds lastig in te schatten.

In deze periode is volop gewerkt aan de verdere aanleg van de verdiepte ligging. Zo is bijvoorbeeld gewerkt aan de voorbereiding van de bouw van de spoormoot die rond Hemelvaart 2021 geplaatst zal worden. Ter hoogte van de Frontier is hiervoor een bouwlocatie ingericht. Ook is het definitief ontwerp van de verdiepte ligging gereed en geaccepteerd door opdrachtgever ARZ. Onderstaand kaartje geeft de actuele situatie van de damwanden weer.

Half november is de nieuwe afrit bij de Kielerbocht opengesteld. Dit betekent een belangrijke verbetering voor de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen Driebond en Eemspoort voor het autoverkeer vanuit het westen. In december is ook de bypass bij het Knooppunt Westerbroek geopend. Vanaf augustus startte CHP met de voorbouw van de viaducten bij de Laan Corpus den Hoorn. In oktober is gestart met de voorbereiding en uitvoering van de renovatie van het viaduct bij de van Iddekingeweg onder de A28. Eind oktober is het tijdelijke viaduct over de Paterswoldseweg geplaatst en eind november werd het verkeer richting het Julianaplein omgezet naar een tijdelijke weg. Ook het verkeer vanaf het Julianaplein schoof een baan op. Daarom is de oude noordbaan nu vrij van verkeer. Sinds het tijdelijke viaduct over de Paterswoldseweg in gebruik is, kwamen er klachten van omwonenden over geluidsoverlast en trillingen. Combinatie Herepoort werkt aan oplossingen hiervoor.

Zoals ook in de vorige rapportage is gemeld blijft de planning ambitieus, mede omdat de effecten van Covid-19 onzeker blijven. Met name Verdiepte ligging en Julianaplein blijven kritisch. Concreet zijn er drie tijds-kritische momenten in de planning: Het inschuiven van het spoordek Verdiepte ligging in Hemelvaart 2021, het verkrijgen van stremmingen voor het in gebruik nemen van de tijdelijke en definitieve situatie van het Julianaplein en het verkrijgen van toestemming voor een stremming van het Winschoterdiep voorafgaand aan de zomerstremming 2021. Als deze momenten worden gemist dan heeft dat grote planningsconsequenties (> 6 maanden). Daarom zijn wij verheugd te kunnen melden dat de toestemming is ontvangen voor een buitendienststelling in Hemelvaart 2021 om het spoordek in te schuiven. Aan de andere punten wordt nog gewerkt.

De werkzaamheden en actuele nieuws hierover zijn te volgen via de website van Aanpak Ring Zuid:
www.aanpakringzuid.nl

Stand van zaken uitvoering Plan van Aanpak Hertogh

In de voorgaande rapportages hebben wij u geïnformeerd over de voortgang van de uitwerking van de aanbevelingen van de commissie Hertogh. Wij hebben geconstateerd dat -behoudens het punt financiën- de aanbevelingen zijn geïmplementeerd, in de wetenschap dat veranderingsprocessen continu aandacht blijven vragen.

Het aparte financieel spoor heeft in juli 2020 geleid tot overeenstemming op hoofdlijnen. Dit is uitgewerkt in een Vaststellingsovereenkomst die uiteindelijk in januari 2021 is ondertekend. De impact hiervan wordt verwerkt in de rapportage T1-2021.

B. Financiën

Binnen Rijkswaterstaat is het de gewoonte dat de ramingen door de projectorganisatie van het project worden opgesteld. Voorafgaand aan belangrijke besluitmomenten wordt een uitgebreide toets door ervaren ramingsdeskundigen uitgevoerd. Na vaststelling van de raming wordt de financiële prognose periodiek geactualiseerd naar een actuele prognose eindstand. Het is van belang dat men zich realiseert het een onderbouwde inschatting is van de eindkosten van het project. Zodra de Vaststellingsovereenkomst als uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord gesloten is zal deze in de financiële cijfers verwerkt worden.

Inmiddels is op 19 januari 2021 de Vaststellingsovereenkomst met CHP ondertekend en hebben Provinciale Staten op 3 februari 2021 besloten tot een extra bijdrage aan het project Aanpak Ring Zuid. Dit is nog niet verwerkt in de onderstaande financiële stand van zaken, die immers loopt t/m december 2020. Dit volgt in de T1-2021.

Stand van zaken financiën (exclusief impact Vaststellingsovereenkomst)

		Raming gunning (april 2016)		Raming herijking (najaar 2017)	Prognose vorige rapportage, T2-2020	Prognose T3- Actueel per 31 dec 2020	
Budget uitvoeringskosten	3)	639	1)	629,1	673,3	673,4	4)
Prognose eindstand uitvoeringskosten		549,9		610,2	634,1	634,1	4)
Engineering- en bouwkosten ON		388	1)	403	431,5	431,6	
Alliantie aandeel CHP				15,1	15,1	15,1	
Alliantie aandeel ARZ				36,6	36,6	2) 36,6	
Engineering- en bouwkosten OG		5,1		5,3	5,2	5,2	
Vastgoedkosten		16		14,6	14,5	14,5	
Bijkomende kosten		45,5		40,3	44,6	44,6	
Mobiliteitskosten		14		14	19,6	19,6	
Onvoorzien		81,3		81,3	67,0	2) 67,0	
		549,9		610,2	634,1	634,1	
1) Tussen moment van gunning en herijking is een aanpassing gedaan op de verwerking van het btw-voordeel. Zowel budget als kosten zijn verlaagd. Financieel heeft dit verder geen gevolgen.							
2) Een deel van de risico's wordt samen met CHP beheerst via het alliantiefonds. Ons aandeel in dit fonds geldt dus ook als onvoorzien. Het onvoorzien is t.o.v. herijking afgenomen doordat een aantal risico's is opgetreden, leidend tot een verschuiving van onvoorzien naar de kosten.							
3) Zoals in de eerste PS rapportage is toegelicht, zijn alleen de ontwikkelingen in het budget 'Uitvoeringskosten' relevant voor de financiële risico's van de provincie Groningen.							
4) Prognose eindstand en projectbudget zijn beiden inclusief indexatie							

Ontwikkeling uitvoeringskosten

- Uitvoeringsraming en toegekend budget zijn nagenoeg ongewijzigd t.o.v. de voorgaande rapportage. Er is alleen sprake van een Verzoek tot Wijziging van afgerond € 0,1 mln (uitstroom duiker Helperdiepje) waar een bijdrage van het Waterschap tegenover staat.

Toelichting ontwikkeling prognose eindstand uitvoeringskosten:

- De prognose eindstand voor de uitvoeringskosten blijft in afronding onveranderd.

C. Communicatie omgeving

Zoals de commissie Hertogh in het Plan van Aanpak stelde, de aanpak van de zuidelijke ringweg is qua impact op de omgeving in alle projecten die landelijk spelen één van de buitencategorie. Midden in de stad Groningen, liggen de bouwplaatsen direct naast woonwijken, vlakbij monumentaal groen en hebben vele automobilisten en fietsers dagelijks hinder van de bouwwerkzaamheden. Het verlies aan draagvlak bij de bewoners, politici en andere belanghebbenden ligt op de loer. Daarom hebben ARZ en CHP draagvlak en begrip van belanghebbenden als thema gekozen waarop zij willen excelleren.

Doelstelling van zowel ARZ als CHP is om een duurzame relatie met de directe omgeving en wederzijds vertrouwen tussen Aanpak Ring Zuid en stakeholders op te bouwen en te onderhouden. Dit doen zij bijvoorbeeld door:

- tijdig correcte en relevante informatie geven aan de omgeving over hinder/overlast (impact) en voortgang.
- benaderbaar zijn en open staan voor, reageren op en in gesprek gaan over vragen, klachten en wensen uit omgeving.
- een podium bieden voor het delen van ervaringen.

Ontwikkelingen september t/m december 2020

Over de werkzaamheden die de afgelopen maanden hebben plaatsgevonden is actief gecommuniceerd met omwonenden en de verschillende belanghebbenden in de omgeving. Als gevolg van de Corona-maatregelen zijn bijeenkomsten afgelast. Communicatie met omwonenden en verschillende belanghebbenden in de omgeving vindt nu digitaal (via onder andere de website en video's) met bewonersbrieven en nieuwsbrieven plaats. Ook worden digitale bijeenkomsten en spreekuren georganiseerd.

Deze periode staat hoofdzakelijk in het teken van de coronamaatregelen. Door deze maatregelen hebben we een aantal communicatie-activiteiten afgelast, aangepast en toegevoegd en is de focus van onze communicatieactiviteiten nog meer op online komen te liggen.

Vanwege de coronamaatregelen was informatiecentrum Paviljoen Ring Zuid tot 1 september gesloten. Vanwege de versoepeling van de maatregelen ging het paviljoen weer open totdat de maatregelen weer strenger werden. Wanneer het Paviljoen weer open kan is afhankelijk van de coronamaatregelen.

Er zijn in de afgelopen periode enkele bijeenkomsten met omwonenden georganiseerd. Onder andere met bewoners van de woonschepen aan de Julianaweg (digitaal) en twee keer met bewoners van de Herewegbuurt (live). Verder hebben we (i.s.m. Groningen Bereikbaar) digitale informatiebijeenkomsten georganiseerd met bedrijventerreinen West, Zuidoost en Europapark.

De zorgen bij bewoners in de Zaayer over de inrichting van de 'Lefier-locatie' als bouwterrein is er nog steeds. CHP en ARZ hebben geregeld gesprekken gevoerd met een afvaardiging van de bewoners. Ook zijn er maatregelen genomen zoals het verplaatsen van aggregaten, aanbrengen van hoge schermen met geluidwerenddoek en het asfalteren van de bouwweg. Er is een bezwaar ingediend tegen de afgegeven vergunning.

Met omwonenden van het tijdelijke viaduct over de Paterswoldseweg is in deze periode intensief contact. Het tijdelijke viaduct over de Paterswoldseweg zorgt voor flinke geluid- en trillingshinder voor de direct omwonenden. Veel bewoners hebben hierover geklaagd. Eerdere maatregelen om de situatie te verbeteren, zoals een wand met bigbags en geluidsscherm en een tijdelijke snelheidsverlaging op de zuidelijke ringweg, gaven niet het gewenste resultaat. Combinatie Herepoort en Aanpak Ring Zuid zijn het met de omwonenden eens dat deze situatie onacceptabel is. Er wordt gewerkt aan een oplossing. Voor specifieke situaties wordt op korte termijn een maatwerkoplossing gezocht.

Nieuwe documenten op de website www.aanpakringzuid.nl

In de vergadering van uw Staten van 1 juli 2020 hebben wij toegezegd in deze rapportage voortaan een lijst op te nemen met de documenten die sinds de vorige rapportage aan de website van het project zijn toegevoegd. Zie voor deze lijst de bijlage.

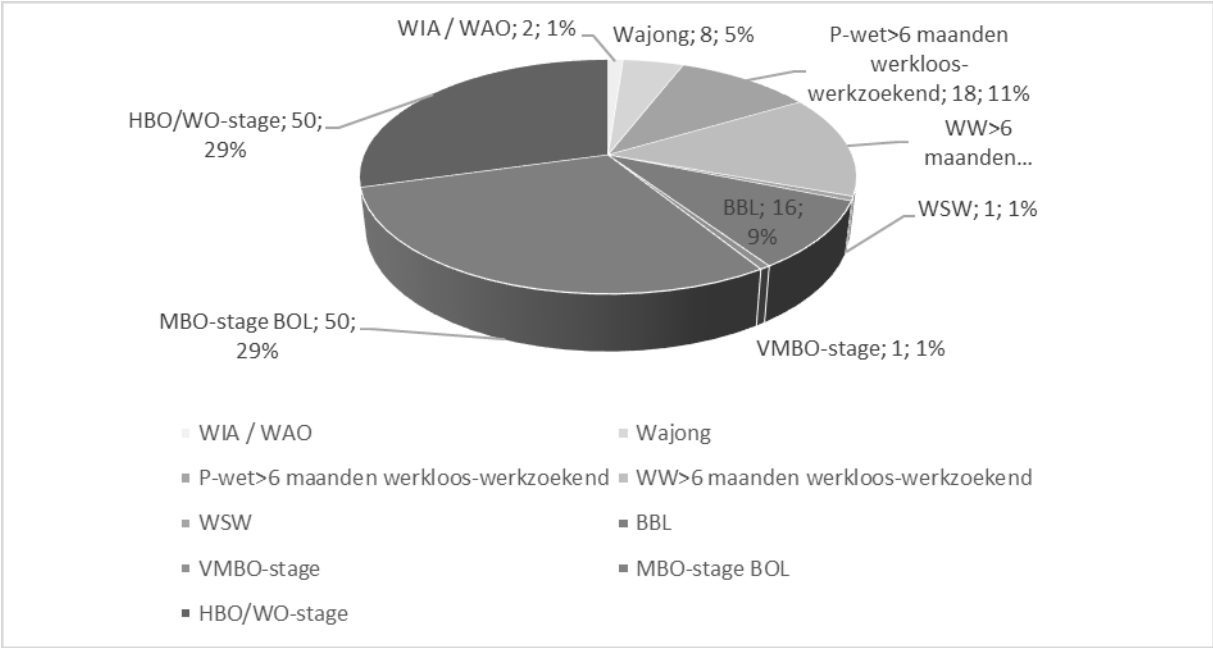
D. Overige aandachtspunten

Er vindt voortdurende afstemming plaats met andere werkzaamheden in en rond Groningen die invloed kunnen hebben op de verkeershinder. Hierover zijn voor wat betreft de periode september-december 2020 geen bijzonderheden te melden.

Social Return

Op verzoek van de raad van de gemeente Groningen wordt ook gerapporteerd over social return. De invulling van de verplichtingen ten aanzien van social return ligt ruim voor op het nieuwe schema. De waarde van de al gerealiseerde inzet ligt nu reeds op 4,85 miljoen euro, ten opzichte van de uiteindelijk te behalen inzet van 5 miljoen euro. In de rapportage is een overzicht met aantallen en activiteiten opgenomen.

Begindatum rapportage	Vanaf het begin	Vanaf het begin
Einddatum rapportage	tot 31-12-2019	31-12-2020
Totaal SR verplichting doorgezet naar onderaannemers	2.911.217,88 €	3.005.917,56 €
Totaal gerealiseerde SR waarde	3.447.192,82 €	4.853.036,99 €
Aantal unieke kandidaten	112	122
Aantal arbeidscontracten	58	64
Aantal stageplaatsen	31	36
Aantal werkervaringsplaatsen	3	3
Aantal BBL overeenkomsten	19	19
buiten systeem afgesproken stageplaatsen	63	63
buiten systeem afgesproken afstudeerplaatsen	24	24
Totaal kandidaten	198	209
WIA / WAO	2	2
Wajong	8	8
P-wet>6 maanden werkloos-werkzoekend	18	20
WW>6 maanden werkloos-werkzoekend	24	29
WSW	1	1
BBL	16	19
VMBO-stage	1	1
MBO-stage BOL	50	50
HBO/WO-stage	50	50

Bijlage bij A. Correspondentie aan uw staten sinds gunning project:

datum	kenmerk	Onderwerp
15 april 2016	Brief 2016-21.539/15/V.3	Voorlopige gunning project Aanpak Ring Zuid
12 mei 2016	Brief 2016-26.231/19/A.15	Definitieve gunning project Aanpak Ring Zuid
26 oktober 2016	Brief 2016-61.665/43/A.26	Aanpak Herepoort bij reconstructie Zuidelijke Ringweg
28 maart 2017	Brief 2017-08410/12/A.15	Wijziging Ontwerp Tracé Besluit (in verband met 3 optimalisaties)
9 mei 2017	Voordracht 24/2017	Voordracht van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Groningen over de stand van zaken Aanpak Ring Zuid en het voorstel tot uitvoering van de no regret maatregel optimalisatie fiets- en voetgangerstunnel Esperanto.
5 september 2017	Brief 2017-078.008/36/A.18	Schriftelijke vragen tunnelveiligheid Ring Zuid
12 september 2017	Brief 2017-083.949/37/A.34	Wijziging Tracébesluit Aanpak Ring Zuid
8 november 2017	Brief 2017-096.876/45/A.15	Herijking Aanpak Ring Zuid
21 juni 2018	Brief 2018-039.539/25	Stand van zaken Aanpak Ring Zuid
18 juli 2018	Brief 2018-047.162/29/A.54	Stand van zaken zomerstremming Zuidelijke Ringweg
18 september 2018	Brief 2018-061.931/38/A.13	Voortgang Zuidelijke Ringweg Groningen
1 oktober 2018	Brief 2018-033.153/39/A.6	Schriftelijke vragen problemen Helperzoomtunnel
1 oktober 2018	Brief 2018-051.151/39/A.9	Schriftelijke vragen over ontwikkelingen rondom Zuidelijke Ringweg Groningen
9 november 2018	Brief 2018-074.889/45/A.7	Schriftelijke vragen naar aanleiding van een artikel in Cobouw
13 november 2018	Brief 2018-076.363/46/A.21	PS-rapportage T2-2018 Aanpak Ring Zuid
27 november 2018	Brief 2018-076.301/48/A.6	Schriftelijke vragen over de Ring Zuid Groningen
20 december 2018	Brief 2018-088.616/51/A.40	Aanpak Ring Zuid, Advies commissie Hertogh
22 januari 2019	Brief 2019-004195/4/V3	Beantwoording verzoek inzage advies commissie Hertogh
12 februari 2019	Brief 2019-007724/7/A.6	PS Rapportage T3-2018 Aanpak Ring Zuid
28 maart 2019	Brief 2019-021313/13/V4	Plan van Aanpak commissie Hertogh
23 april 2019	Brief 2019-033529/17/A.28	Schriftelijke vragen naar aanleiding van overlast Van Eedenstraat
21 mei 2019	Brief 2019-038177/20/A.18	PS Rapportage T1-2019 Aanpak Ring Zuid
24 september 2019	Brief 2019-082001/39/A.10	PS Rapportage T2-2019 Aanpak Ring Zuid
18 november 2019	Memo, aanvullend bij brief van 24 september 2019	Overzicht Loket Damwand per 18 november 2019
19 december 2019	Brief 2019-112080/51	Aanpak Ring Zuid, stand van zaken december 2019, bericht prof.dr.ir. Hertogh
12 februari 2020	Brief 2020-010573/7/A.17	PS Rapportage T3-2019 Aanpak Ring Zuid
20 februari 2020	Memo statengriffie op verzoek statenfractie SP	Memo chronologisch overzicht rol PS in project Aanpak Ring Zuid
12 mei 2020	Brief 2020-045040/20/A.25	Schriftelijke vragen over werkzaamheden Zuidelijke Ringweg
15 juni 2020	Brief 2020-050497/24/A.12	PS Rapportage T1-2020 Aanpak Ring Zuid
6 juli 2020	Brief 2020-063753	Vertrouwelijke bijeenkomst Aanpak Ring Zuid
8 juli 2020	Voordracht 2020-066020	Bekrachtigen geheimhouding inzake informatie Hoofdlijnenakkoord

29 september 2020	Brief 2020-080743	PS Rapportage T2-2020 Aanpak Ring Zuid
7 oktober 2020	Brief 2020-088309	Beantwoording schriftelijke vragen
10 november 2020	Brief 2020-101182	Beantwoording schriftelijke vragen

Bijlage bij C. Communicatie januari - heden + vooruitblik

In onderstaande communicatiekalender staan de bijeenkomsten en excursies voor omwonenden, belanghebbenden en politiek. (Aankondigingen van) werkzaamheden en bijbehorende bewonersbrieven staan op de website van Aanpak Ring Zuid:

<https://www.aanpakringzuid.nl/bibliotheek/bewonersbrieven>

Vanwege Corona vinden er momenteel geen grote bijeenkomsten en excursies plaats.

Lijst toegevoegde documenten op website www.aanpakringzuid.nl

Op de website van het project www.aanpakringzuid.nl/bibliotheek zijn tal van documenten in te zien en te downloaden, ondergebracht in de rubrieken:

- Plandocumenten
- Uitvoeringsdocumenten
- Nieuwsbrieven, kranten en brochures
- Bewonersbrieven
- Overleggen en bijeenkomsten
- Brieven van B&W en GS
- Planhistorie (voor 2014)

Sinds de vorige voortgangsrapportage zijn de volgende documenten toegevoegd aan de website:

- Bewonersbrieven: diverse bewonersbrieven voor de deelgebieden West, Julianaplein Zuiderplantsoen en Oost.
- Brieven van B&W en GS: diverse brieven van B&W en GS aan de raad van de gemeente Groningen dan wel uw Staten.